

FAGPLAN SKADEFORSIKRING NÆRING V.1 2020

Innhold

: DEL 1 INFORMASJON OM FAGPLANEN

1. BAKGRUNN OG FORMÅL MED FAGPLANEN	4
Opplæringsmateriell	4
Oversikt over innhold	5
Kunnskapsnivåer	5

: DEL 2 EMNEOMRÅDER FOR SKADEFORSIKRINGSRÅDGIVERE

EMNEOMRÅDE 1: GRUNNLEGGENDE FORSIKRINGSKUNNSKAP	6
Oversikt og bakgrunn	6
Fagemne 1.1. Hva er forsikring?	6
Fagemne 1.2. Forsikring og samfunnsansvar	8
Fagemne 1.3. Sentrale begreper	9
Fagemne 1.4. Forsikringsøkonomi	9
EMNEOMRÅDE 2: GENERELLE PRODUKTER	10
Oversikt og bakgrunn:	10
Fagemne 2.1. Produktbestemmelser	11
Fagemne 2.2. Felles kunnskapskrav for generelle produkter	13
Fagemne 2.3. Risikovurdering	14
Fagemne 2.4. Næringsbygg	15
Fagemne 2.5. Eiendeler og Spesialutstyr	17
Fagemne 2.6. Avbrudd	18
Fagemne 2.7 Prosjekt/Entreprenør	19
Fagemne 2.8. Transport	20
Fagemne 2.9 Ansvar og kriminalitet	21
Fagemne 2.10. Motorkjøretøy	23
Fagemne 2.11. Næringsbåter	25
Fagemne 2.12. Reise	27
EMNEOMRÅDE 3: SIKKERHETSFORSKRIFTER, ANSVARSBEGRENSNINGER OG SKADEFORBYGGENDE ARBEID	28
Oversikt og bakgrunn	28
Fagemne 3.1. Sikkerhetsforskrifter	29
Fagemne 3.2. Ansvarsbegrensninger	30
Fagemne 3.3. Unngå/begrense skade	31

EMNEOMRÅDE 4: SKADEÅRSAKER OG SKADEOPPGJØR	32
Oversikt og bakgrunn	32
Fagemne 4.1. Skadeårsaker	33
Fagemne 4.2. Skadeoppgjør	34
EMNEOMRÅDE 5: REGELVERK OG BRANSJEAVTALER	35
Oversikt og bakgrunn	35
Fagemne 5.1. Forsikringsavtaleloven	36
Fagemne 5.2. Lov om forsikringsformidling	38
Fagemne 5.3. Bransjenormer og bransjeavtaler	40

: DEL 1

INFORMASJON OM FAGPLANEN

1. BAKGRUNN OG FORMÅL MED FAGPLANEN

FinAut utreder en autorisasjonsordning for forsikringsrådgivere i næringsliv. Arbeidet har sitt opphav i kommende IDD-krav om dokumentasjon av kompetanse og videreutdanning/oppdatering av forsikringsrådgivere. IDD skiller ikke mellom rådgivning til privatpersoner og næringsliv. I første fase er det utviklet en felles fagplan.

En felles fagplan:

- legger grunnlag for økt legitimitet og gjør næringen bedre forberedt på eventuelle myndighetskrav
- gir mulighet til en viss selvregulering og gå lenger enn lovverket krever det er nødvendig. Aktuelle temaer i fagplanen gir mulighet for å ligge i forkant mht. temaer som kan gi negativt fokus på bransjen.
- danner grunnlag for mer systematisk faglig utvikling og utvikling av målrettet opplæringsopplegg for
  - leverandører av opplæringstjenester som leverer til bransjen
  - bedriftene i bedriftsinterne opplegg
- formaliserer krav på tvers av bedrifter, som er en fordel for alle:
  - Forsikringstakeren bør få tilnærmet like behandling uavhengig av selger/rådgiver og bedrift
  - Trygghet for selgere/rådgivere
  - Stordriftsfordeler
- gjør det enklere å etablere en felles godkjenning/autorisasjon.

Fagplanen skal gi kandidatene en oversikt over faginnhold og omfang av opplæringen. Fagplanen vil være fritt tilgjengelig for medlemsbedriftene og er et grunnlag for å utvikle relevant og målrettet opplæringsopplegg for bedriftene.

Fagplanen er et dynamisk dokument. Hovedendringene vil skje hvert år i januar. Siste versjon finnes alltid tilgjengelig FinAuts hjemmeside.

Opplæringsmaterieil

Nødvendig lærestoff (pensum) er bedriftenes ansvar – eventuelt i samarbeid med de utdanningsleverandører som bedriftene velger. Når det gjelder etikk og God skikk, er det gjort et unntak mht. pensum for å sikre felles faglig ståsted og felles begrepsapparat. Det forbehold om tilpasninger av pensum for næringslivsrådgivere.

Oversikt over innhold

Fagplanen beskriver krav til generell fagkunnskap som det forventes at forsikringsrådgivere i næringsliv skal ha. Fagplanen er delt inn i 5 emneområder som omhandler skadeforsikring. Alle emneområdene i fagplanen har spesifiserte fagemner og delemner med kunnskapskrav. I del 2 av fagplanen beskrives hvert emneområde nærmere.

Emneområde 1: Grunnleggende forsikringskunnskap

Emneområde 2: Generelle produkter

Emneområde 3: Sikkerhetsforskrifter, ansvarsbegrensninger og skadeforebyggende arbeid

Emneområde 4: Skadeårsaker og skadeoppgjør

Emneområde 5: Regelverk for og bransjeavtaler for skadeforsikringsrådgivere

Kunnskapsnivåer

Emner i kunnskapsprøven vil kreve ulike nivåer av kunnskapsbeherskelse:

- Nivåene beskriver hvilken kompleksitet oppgavene har innenfor de ulike kunnskapselementene som skal testes.
- Nivåene bygger på hverandre. Har man kunnskap på nivå 2, så har man også kunnskap på nivå 1.
- Delemner som skal testes på nivå 2, kan også ha oppgaver som er på nivå 1.
- Kunnskapsnivåer er spesifisert under hvert delemne i fagplanen.

Kunnskapsnivåer	Beskrivelse – noen stikkord
Gjengi fakta/vite at	<ul style="list-style-type: none"> • huske eller gjengi informasjon, fakta, begreper, definisjoner og prinsipper • vite at noe er som det er • kjenne til metoder, lover etc.
Forståelse	<ul style="list-style-type: none"> • forstå sammenhengen i en problemstilling eller forholdet mellom ulike størrelser eller begreper • forstå meningen eller hensikten med noe • omforme eller oversette informasjonen, ikke bare gjengi faktabasert kunnskap
Anvendelse	<ul style="list-style-type: none"> • finne ut hvilken metode eller prinsipp som kan brukes for å løse oppgaven. • identifisere en kjent situasjon/problem og bruke hensiktsmessig kunnskap eller metode • forutsi/anslå (eller resonnerer seg fram til) sannsynlige hendelser fra spesifiserte betingelser.

: DEL 2

EMNEOMRÅDER FOR

SKADEFORSIKRINGSRÅDGIVERE

EMNEOMRÅDE 1: GRUNNLEGGENDE FORSIKRINGSKUNNSKAP

Oversikt og bakgrunn

Emneområdet er grunnmuren for tilegnelse av videre kunnskap innenfor områdene skadeforsikring og personforsikring.

Emneområdet skal gi en innføring i og forståelse av hva forsikring er, og hvorfor vi tilbyr skadeforsikring og personforsikring til næringslivsforsikringstakeren. Kandidatene skal få kjennskap til forsikringsnæringens historie og utvikling, samt forstå grunnprinsippene i forsikring. Videre skal kandidaten forstå betydningen av det kollektive samfunnsansvaret som gjelder alle aktører; myndighetene, selskapene, selger og rådgiver.

I dette emneområdet skal det også gis forståelse for og kunnskap om sentrale begreper og om forsikringsøkonomi.

Grunnleggende forsikringskunnskap består av fire fagemner:

- 1.1. Hva er forsikring?
- 1.2. Forsikring og samfunnsansvar
- 1.3. Sentrale begreper
- 1.4. Forsikringsøkonomi

Fagemne 1.1. Hva er forsikring?

Beskrivelse:

Fagemnet gir en grunnleggende innføring i hva forsikring er og hvorfor vi tilbyr forsikring. Dette er relevant fordi kandidaten må forstå hvorfor forsikring er viktig og når forsikringstakeren trenger det.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>1.1.1. Bakgrunn</p> <p>Kandidaten skal forstå hvorfor behovet for forsikring oppstod historisk sett, hvordan forsikring har utviklet seg, og hvordan forsikring fungerer i dag.</p>	<p>Forståelse</p>
<p>1.1.2. Grunnprinsippene for forsikring</p> <p>Kandidaten skal kunne de syv grunnprinsippene under og forstå hvorfor disse må være oppfylt for å kunne etablere et forsikringsprodukt.</p> <p><u>Grunnprinsippene:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. En gruppe går sammen 2. Tapet må være uforutsett 3. Risikoen må true alle i gruppen 4. Gruppen må være forholdsvis stor, og tapet som den enkelte kan bli utsatt for må kunne bli forholdsvis stort 5. Forsikringstakerne skal ikke selv kunne fremkalle en skade som forsikringen dekker 6. Risikoen må kunne beregnes 7. Et tap skal kunne vurderes i penger. 	<p>Forståelse</p>

Fagemne 1.2. Forsikring og samfunnsansvar

Beskrivelse:

Fagemnet gir en grunnleggende forståelse i sammenhengen mellom forsikringsbransjen og samfunnet.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>1.2.1. Forsikringsselskapenes ansvar</p> <p>Kandidaten skal vite at forsikringsselskapene skal skape verdier for samfunnet gjennom å trygge liv, helse og verdier. Forsikringsselskapenes rolle er å avlaste forsikringstakeren for risiko. Kandidaten skal vite at selskapene er forpliktet til å drive forsvarlig og lønnsomt.</p>	Fakta
<p>1.2.2. Rådgivers ansvar</p> <p>Kandidaten skal forstå at under "hatten" samfunnsansvar har han/hun et ansvar for å avdekke forsikringstakerens behov og tilby riktig forsikringsløsning slik at bedriften og dens ansatte har økonomisk trygghet. Kandidaten skal forstå at han/hun ved tilbud om Personforsikring har en rådgivningsplikt overfor forsikringstakeren.</p>	Forståelse
<p>1.2.3. Forsikringssvindel</p> <p>Kandidaten skal forstå det kollektive ansvaret alle som er med i en forsikringsordning har og hvorfor forsikringssvindel er et samfunnsproblem. Videre skal kandidaten forstå hvordan dette bidrar til at prisen på forsikringer blir høyere.</p>	Forståelse
<p>1.2.4. Hvitvasking</p> <p>Kandidaten skal kjenne til hvordan forsikring kan benyttes til hvitvasking og hvilke regler som gjelder for varsling av dette.</p>	Forståelse

Fagemne 1.3. Sentrale begreper

Beskrivelse:

Fagemnet skal gi en grunnleggende forståelse for hvilke begreper som brukes i forsikring og hva disse betyr.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>1.3.1. Begreper i FAL A (skadeforsikring) og B (personforsikring)</p> <p>Kandidaten skal vite hva som er omfattet av lovens del A (FAL § 1-1) og del B (Fal § 10-1) og kunne tilhørende definisjoner (FAL A § 1-2 og FAL B § 10-2).</p> <p>Kandidaten skal vite hva loven sier om kollektive forsikringer (FAL §§ 9-1 til 9-8) og (FAL §§ 19-1 til 19-15).</p>	Fakta
<p>1.3.2. Andre viktige begreper i forsikring</p> <p>Kandidaten skal vite hva de vanligste begrepene i forsikring er og forstå hva disse betyr, herunder; forsikringsbevis, vilkår, dekning, dekningsomfang, forsikringssum, premie, egenandel, avkortning, fullverdi, førsterisiko, reservasjon, regress, "plutselig og uforutsett", skjønn, skadeforsikring, personforsikring og gruppelivsforsikring.</p>	Fakta

Fagemne 1.4. Forsikringsøkonomi

Beskrivelse:

Fagemnet skal gi kandidaten forståelse for hvordan forsikringsøkonomien i selskapet påvirker prisene på forsikringene.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>1.4.1. Hva er forsikringsøkonomi?</p> <p>Kandidaten skal forstå de grunnleggende økonomiske sammenhengene i et forsikringsselskap.</p>	Fakta Forståelse

Kandidaten skal forstå sammenhengen mellom hva forsikringstakerne betaler inn og hvilke kostnader et forsikringsselskap har.	
<p>1.4.2. Forsikringsøkonomiske begrep</p> <p>Kandidaten skal vite hva sentrale forsikringsøkonomiske begreper betyr. Sentrale begreper er: reassuranse, egenandel, combined ratio, skadeprosent, kostnadsprosent, hovedforfall og avsetninger.</p>	Fakta
<p>1.4.3. Pris på forsikring</p> <p>Kandidaten skal kjenne til hvordan prisen på en forsikring fastsettes og hvordan den er bygget opp.</p>	Fakta

EMNEOMRÅDE 2: GENERELLE PRODUKTER

Oversikt og bakgrunn:

Emneområdet omhandler de generelle produktene som normalt tilbys i bedriftsmarkedet. Nisjeprodukter, sammensatte produkter og konsept behandles ikke.

Kandidaten skal kjenne til hvilke produkter som normalt tilbys av de fleste selskap. Fagemnene tar for seg disse produktenes generelle egenskaper.

- 2.1. Produktbestemmelser, forsikringsavtalen og begreper
- 2.2. Felles kunnskapskrav for generelle produkter
- 2.3. Risikovurdering
- 2.4. Næringsbygg
- 2.5. Eiendeler og Spesialutstyr
- 2.6. Avbrudd
- 2.7. Prosjekt/Entreprenør
- 2.8. Transport
- 2.9. Ansvar
- 2.10. Motorkjøretøy
- 2.11. Næringsbåter
- 2.12. Reise

I tillegg til generell produktkompetanse må kandidaten ha meget god kunnskap om alle de konkrete produktene vedkommende tilbyr. Utvikling av spesiell og selskapsspesifikk produktkompetanse foregår internt i regi av det enkelte selskap og er ikke tema i denne fagplanen.

All behandling skal ta utgangspunkt i forsikringstakerens behov. Løsningsforslaget skal være det beste som kan settes sammen innenfor det enkelte selskaps totale tilbud av produkter og konsepter. Kandidaten må derfor til enhver tid ha tilfredsstillende kjennskap til dette.

Skadeforsikringsprodukter er produkter som forsikrer bedriften mot skade på eller tap av ting, rettigheter eller andre fordeler, forsikring mot erstatningsansvar eller kostnader og annen forsikring som ikke er personforsikring.

Kandidaten skal ha meget god kompetanse når det gjelder produktenes egenskaper, omfang, begrensninger og ansvarsregler. Kandidaten skal være i stand til å forstå produktenes sammenheng med andre produkter og eventuelle overlapp. Kandidaten skal presentere både fordeler og ulemper som knytter seg til de forskjellige produktene og konseptene slik at bedriften får best mulig beslutningsgrunnlag.

Fagemne 2.1. Produktbestemmelser

Beskrivelse

Dette fagemnet omhandler generelle begreper som benyttes i bestemmelser for skadeforsikringsprodukter i næringslivsmarkedet. Bestemmelsene beskrives i forsikringsavtalen mellom bedriften og selskapet. Avtalen går ut på at et selskap mot en fastsatt godtgjørelse (pris) påtar seg å betale erstatning hvis det skjer en skade som forsikringen omfatter. Selskapet må gi forsikringstakeren (bedriften) et forsikringsbevis som oppsummerer avtalen og henviser til vilkårene, jfr. FAL 2-2. Minimumsinhold og utforming av avtalen er regulert i Forsikringsavtaleloven.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
2.1.1. Forsikringsavtale Kandidaten skal vite hva en forsikringsavtale består av og forstå hvilke bestemmelser som regulerer den. Kandidaten skal vite at tekst i forsikringsbeviset gjelder foran forsikringsvilkåret.	Forståelse
2.1.2. Vilkår Kandidaten skal forstå hva vilkår er og hvordan de er bygget opp. Kandidaten skal forstå vilkårets betydning for forsikringsavtalen og ved skadeoppgjør.	Forståelse

<p>2.1.3. Underwriting og tegningsregler</p> <p>Kandidaten skal forstå hva risiko innebærer og hvordan intern underwriting og tegningsregler regulerer overtakelse av risiko (fullmakt til å overta risiko).</p>	<p>Forståelse</p>
<p>2.1.4. Behovsanalyse</p> <p>Kandidaten skal kunne avdekke bedriftens behov og kjenne til verktøy som skal brukes i behovsanalysen.</p>	<p>Anvendelse</p>
<p>2.1.5. Prissetting – risiko og strategi</p> <p>Kandidaten skal vite at prissetting i skadeforsikring er lovmessig regulert (Forsikringsvirksomhetsloven § 7).</p> <p>Kandidaten skal forstå at selskapets pris fastsettes etter risikoberegning, markedsmessige - og individuelle prisjusteringer og kostnadspåslag.</p> <p>Kandidaten skal forstå at prisen på skadeprodukter blir påvirket av prisindekser i markedet (delpriser, reparasjonskostnader, konsum. Når disse går opp, øker erstatningene.).</p>	<p>Forståelse</p>
<p>2.1.6. Egenandel</p> <p>Kandidaten skal vite hva en egenandel er og forstå hvordan den kan variere mellom produkter og, når det gjelder det enkelte produkt, avhenge av hendelsen som skjer. Kandidaten skal også ha kjennskap til bruk av forhøyet egenandel som mulig prisreducerende tiltak.</p>	<p>Anvendelse</p>
<p>2.1.7. Norsk Naturskadepool</p> <p>Kandidaten skal ha kjennskap til Norsk Naturskadepool og forståelse for ordningens hensikt og samarbeidet mellom de forskjellige forsikringsselskapene. Kandidaten skal også vite hvordan prisen for medlemskap i poolen beregnes og betales.</p>	<p>Forståelse</p>

1.1.8 Naturskadeordningen

Kandidaten skal kjenne til at skader på eiendom som ikke kan forsikres gjennom en alminnelig forsikringsordning, kan erstattes gjennom den statlige naturskadeordningen hos Landbruksdirektoratet.

Forståelse

Fagemne 2.2. Felles kunnskapskrav for generelle produkter

Dette fagemnet omhandler generelle begreper knyttet til de vanligste skadeforsikringsproduktene i markedet. I tillegg beskriver det hvilke kunnskapskrav som stilles til kandidaten når det gjelder hvert enkelt produkt.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
2.2.1. Dekningsomfang Kandidaten skal vite hvilke hendelser forsikringene er ment å gi erstatning for. Kandidaten skal også forstå bedriftenes behov for forskjellig dekningsomfang.	Forståelse
2.2.2. Hva forsikringene normalt gjelder for Kandidaten skal vite hva forsikringen normalt gjelder for og kjenne eventuelle sum - og andre begrensninger. Kandidaten skal også vite hvilke spesialgjenstander som normalt kan forsikres (eks. ambulerende verktøy, datautstyr, andre verdigjenstander etc.).	Fakta
2.2.3. Forsikringssum Kandidaten skal vite at det er forsikringstakeren som er ansvarlig for den forsikringssummen som avtales. Kandidaten skal også vite hva gjenanskaffelsesprisen representerer og hva som inngår i fastsettelsen.	Fakta

<p>2.2.4 Utvidelser og tilleggsdekninger</p> <p>Kandidaten skal vite at det kan avtales tilleggsdekninger og utvidelser av de ulike produktene utover hovedproduktets dekning.</p>	Fakta
<p>2.2.5. Regler for utbetaling</p> <p>Kandidaten skal vite hvilke regler som normalt gjelder for utbetaling av erstatning.</p>	Forståelse
<p>2.2.6. Forsikringens start og slutt</p> <p>Kandidaten skal vite når forsikringene begynner og slutter å gjelde.</p>	Fakta

Fagemne 2.3. Risikovurdering

Beskrivelse

Risikovurdering er en viktig del av rådgivnings- og salgsprosessen. Kandidaten må kjenne til at de ulike næringsselementene representerer ulik risiko.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>2.3.1. Overtakelsesregler</p> <p>Kandidaten skal vite hva som gjelder for selskapets overtakelse av risiko. Kandidaten skal kunne vurdere risiko.</p>	Fakta Anvende
<p>2.3.2. Risiko som krever spesiell oppmerksomhet</p> <p>Kandidaten skal vite hvilke næringsvirksomheter som potensielt kan representere økt risiko og ha kjennskap til hvilke skadereduserende tiltak som må implementeres.</p>	Fakta

2.3.3. Avslag på forsikring FAL 3.10

Kandidaten skal vite på hvilke grunnlag et forsikringsselskap kan avslå å tegne forsikring.

Kandidaten skal videre kjenne til hvordan et avslag skal formidles til forsikringssøkeren, samt hvilke klagemuligheter som gjelder.

Forståelse

Fagemne 2.4. Næringsbygg

Beskrivelse

Kandidaten skal ha god forståelse for hva som kan forsikres og hvilke hendelser produktene er ment å gi erstatning for. Kandidaten skal ha kunnskap om sentrale begreper relatert til forsikringer for næringsbygg.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>2.4.1. Dekningsomfang</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Brann 2) Standard dekning 3) Utvidet dekning (Topp, Super, Ekstra osv.) 4) Ansvar og retts hjelp <p>Kandidaten skal vite hvilke hendelser forsikringen er ment å gi erstatning for, samt kjenne til de vanligste misforståelser knyttet til produktet næringsbyggforsikring. Kandidaten skal videre forstå forsikringstakerens behov for forskjellig type dekningsomfang.</p>	Forståelse

<p>2.4.2. Hva forsikringen normalt gjelder for</p> <p>1) Bygning</p> <p>2) Bruksområde</p> <p>Kandidaten skal vite hva forsikringen normalt gjelder for og kjenne til sum - og andre begrensninger. Kandidaten skal vite hvilke typer bygninger som omfattes av forsikringen og at risiko og pris kan variere med bruksområde.</p>	<p>Forståelse</p>
<p>2.4.3. Forsikringssum</p> <p>1) Verdifastsettelse fullverdi</p> <p>2) Førsterisiko</p> <p>Kandidaten skal forstå hvordan forsikringssummen fastsettes og være kjent med forsikringssekskapenes skjemaavurdering og innholdet i den.</p> <p>Kandidaten skal vite at forsikringssummen justeres ved hovedforfall med utgangspunkt i endringen i byggekostnadsindeksen siste kalenderår.</p> <p>Kandidaten skal vite hva som inngår i bygningsverdien og hva som regnes som Maskiner og Eiendeler når det gjelder installasjoner spesielt montert for næringsvirksomhet.</p>	<p>Forståelse</p>
<p>2.4.4. Bygningstyper og bygningsklassifisering</p> <p>Kandidaten skal ha kunnskap om forskjellige bygningstyper og byggematerialer samt forståelse for hvilken betydning disse har for hendelser og pris.</p>	<p>Forståelse</p>
<p>2.4.5. Byggemåter</p> <p>Kandidaten skal vite om forskjellige byggemåter/byggematerialer og forstå hvilken betydning disse har for risiko og prisfastsettelse.</p>	<p>Forståelse</p>

Fagemne 2.5. Eiendeler og Spesialutstyr

Beskrivelse

Kandidaten skal ha god forståelse for hva som kan forsikres og hvilke hendelser produktet er ment å gi erstatning for. Kandidaten skal ha kunnskap om sentrale begreper relatert til forsikringen.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>2.5.1. Dekningsomfang</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Brann 2) Standard dekning 3) Topp, Super, Ekstra osv. <p>Kandidaten skal vite hvilke hendelser forsikringen er ment å gi erstatning for, samt hva som er de vanligste misforståelsene knyttet til produktet. Kandidaten skal også forstå bedriftenes behov for forskjellig dekningsomfang.</p> <p>Kandidaten må vite at valg av dekningsomfang kan gjelde for alle produkter bedriften kjøper.</p>	<p>Forståelse</p>
<p>2.5.2. Hva forsikringen normalt gjelder for</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Inventar og løsøre/eiendeler 2) Maskiner og varer 3) Spesialutstyr <p>Kandidaten skal vite hva forsikringen normalt gjelder for og kjenne eventuelle sum- og andre begrensninger. Kandidaten skal også vite hvilke spesialgjenstander som normalt kan forsikres (eks. ambulerende verktøy, datautstyr, andre verdigjenstander etc.).</p>	<p>Fakta</p>

2.5.3. Forsikringssum

- 1) Fastsettelse av forsikringssum
- 2) Gjenanskaffelsespris

Kandidaten skal vite at det er forsikringstakeren som er ansvarlig for den forsikringssummen som avtales. Kandidaten skal også vite hva gjenanskaffelsesprisen representerer og hva som inngår i fastsettelsen.

Fakta

Fagemne 2.6. Avbrudd

Beskrivelse

Kandidaten skal ha god forståelse av innholdet i en avbruddsforsikring og kjenne til de vanligste variantene. Kandidaten skal vite hva som kan utløse (et avbrudd) erstatning.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>2.6.1. Dekningsomfang</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Driftsresultat Dekker avbrudd som gir tapt omsetning ved stans i driften etter en erstatningsmessig skade 2) Tap av husleieinntekt Dekker tap av husleieinntekt når bygningen eller deler av den ikke kan benyttes etter en erstatningsmessig skade 3) Lønn til ansatte Dekker lønn til ansatte etter en erstatningsmessig skade	Forståelse

<p>2.6.2. Forsikringssum</p> <p>1) Omsetning</p> <p>2) Husleieinntekt</p> <p>Kandidaten skal forstå hvordan forsikringssummen beregnes.</p>	<p>Forståelse</p>
--	--------------------------

Fagemne 2.7 Prosjekt/Entreprenør

Beskrivelse

Kandidaten skal ha god forståelse av innholdet i prosjektforsikringer og kjenne de vanligste variantene. Kandidaten skal kjenne de ulike rollene i et byggeprosjekt og vite hvilke forsikringsbehov som følger av prosjektorganiseringen.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>2.7.1. Dekningsomfang</p> <p>1) Årsforsikring</p> <p>2) Korttidsforsikring</p> <p>Kandidaten skal vite hvilke hendelser forsikringen er ment å gi erstatning for og kjenne de vanligste misforståelsene knyttet til produktet. Kandidaten skal videre vite når korttidsforsikring bør benyttes fremfor årsforsikring.</p>	<p>Fakta</p>
<p>2.7.2. Hva forsikringen normalt gjelder for</p> <p>1) Bygg under oppføring/bygg under rehabilitering</p> <p>Kandidaten skal vite hva forsikringen normalt gjelder for og kjenne sum- og andre begrensninger.</p>	<p>Fakta</p>

<p>2.7.3. Forsikringssum</p> <p>1) Omsetning</p> <p>2) Prosjektets totalkostnad</p> <p>Kandidaten skal forstå hvordan forsikringssummen beregnes.</p>	<p>Fakta</p>
--	---------------------

Fagemne 2.8. Transport

Beskrivelse

Kandidaten skal ha god forståelse av hva som kan forsikres og hvilke hendelser produktene er ment å gi erstatning for. Kandidaten skal også ha kunnskap om sentrale begreper.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>2.8.1. Dekningsomfang</p> <p>1) A-vilkår (All risk)</p> <p>2) B-vilkår</p> <p>3) C-vilkår (Transportulykke)</p> <p>4) Særvilkår</p> <p>Kandidaten skal vite hvilke hendelser forsikringen er ment å gi erstatning for og kjenne til de vanligste misforståelsene knyttet til produktet. Kandidaten skal videre forstå forsikringstakerens behov for forskjellig dekningsomfang.</p>	<p>Forståelse</p>

<p>2.8.2. Hva forsikringen normalt gjelder for</p> <p>1) Omsetning/Årsforsikring</p> <p>2) Enkeltransport</p> <p>3) Egne varer i egen bil</p> <p>Kandidaten skal vite hva forsikringen normalt gjelder for og kjenne sum- og andre begrensninger.</p>	<p>Forståelse</p>
<p>2.8.3. Forsikringssum</p> <p>1) Omsetningsverdi</p> <p>2) Fakturaverdi</p> <p>3) Førsterisiko</p> <p>Kandidaten skal forstå hvordan forsikringssummen fastsettes og være kjent med innholdet i forsikringsselskapenes skjemavurdering.</p>	<p>Forståelse</p>
<p>2.8.4. Leveringsbetingelser (Incoterms)</p> <p>Kandidaten skal ha kunnskap om forskjellige leveringsbetingelser og vite hva disse betyr for forsendelsen og forsikringsbehovet.</p>	<p>Forståelse</p>

Fagemne 2.9 Ansvar og kriminalitet

Beskrivelse

Kandidaten skal ha god forståelse av innholdet i ansvarsforsikringer og vite hvilke skadesituasjoner som kan oppstå. Kandidaten skal også ha kunnskap om ulike typer ansvar og om sentrale begreper relatert til forsikringen. Kandidaten skal kjenne til at forsikringen er viktig for bedrifter som utfører tjenester eller produserer/selger varer. Den gir beskyttelse i tilfeller der virksomheten kan holdes erstatningsansvarlig for skade på ting, personer eller påfører tredjepart et økonomisk tap.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>2.8.1. Dekningsomfang</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Bedriftsansvar 2) Produktansvar 3) Profesjonsansvar 4) Styreansvar 5) Kriminalitetsforsikring 6) Datakriminalitet 7) Rettshjelp 	<p style="text-align: center;">Forståelse</p>
<p>2.8.2. Hva forsikringen normalt gjelder for</p> <p>Bedriftsansvar/produktansvar/profesjonsansvar/styreansvar</p> <p>Forsikringen dekker sikredes rettslige erstatningsansvar. Kandidaten skal kjenne til forholdet mellom ansvarsgrunnlag, årsakssammenheng og økonomisk tap. Videre skal sentrale begreper som objektivt ansvar og culpa være kjent. Kandidaten skal vite at erstatningen er begrenset oppad til forsikringstakerens valgte forsikringssum.</p> <p>Kriminalitetsforsikring</p> <p>Forsikringen dekker bedriftens tap i tilfeller der ansatte i bedriften begår en straffbar handling med vinnings hensikt og handlingen påfører bedriften eller bedriftens forsikringstaker et økonomisk tap. Kandidaten skal vite hva forsikringen normalt gjelder for og kjenne sum- og andre begrensninger.</p> <p>Datakriminalitet</p> <p>Forsikringen dekker bedriftens kostnader, økonomiske tap og erstatningsansvar overfor tredje part i tilfeller der bedriften utsettes for datainnbrudd. Kandidaten skal vite at erstatningen er begrenset oppad til forsikringstakerens valgte forsikringssum.</p>	<p style="text-align: center;">Forståelse</p>

<p>Retts hjelp</p> <p>Forsikringen dekker utgifter til juridisk bistand dersom bedriften blir part i en rettslig konflikt. Kandidaten skal vite hva forsikringen normalt gjelder for og kjenne sum- og andre begrensninger.</p>	
<p>1.8.3. Forsikringssum</p> <p>1) Prisgrunnlag/Bedriftens omsetning</p> <p>2) Risikovurdering</p> <p>Kandidaten skal forstå hvordan forsikringssummen fastsettes og være kjent med innholdet i forsikringsselskapenes skjemavurdering.</p>	<p>Forståelse</p>

Fagemne 2.10. Motorkjøretøy

Beskrivelse

Kandidaten skal ha god forståelse av hva som kan forsikres og vite hvilke hendelser produktene er ment å gi erstatning for. Kandidaten skal ha kunnskap om typer motorkjøretøy og om sentrale begreper.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>2.10.1. Kontraheringsplikt/obligatorisk ansvar</p> <p>Kandidaten skal ha kjennskap til kontraheringsplikten/obligatorisk ansvarsforsikring.</p>	<p>Fakta</p>

2.10.2. Dekningsomfang

Hoveddekninger:
Ansvaret
Brann og tyveri
Delkasko
Kasko
Utvidede dekninger (Pluss, Topp etc.)

Tilleggsdekninger:
Godsansvar
Vei hjelp
Retts hjelp
Fører- og passasjerulykke
Avbrudd
Underslag

Kandidaten skal kjenne dekningsomfanget og de hendelser forsikringene er ment å gi erstatning for. Kandidaten skal også ha kunnskap om de vanligste misforståelsene knyttet til forsikringene.

Forståelse

2.10.3. Hva forsikringen normalt gjelder for

- 1) Person/varebil
- 2) Storbil
- 3) Arbeidsmaskin/landbruksmaskin
- 4) Andre kjøretøy

Kandidaten skal vite hva forsikringene normalt gjelder for og kjenne sum- og andre begrensninger. Kandidaten skal også ha kunnskap om de vanligste typene motorkjøretøy som normalt forsikres for næringsforsikringstaker.

Fakta

2.10.4. Bonus

Kandidaten skal vite hvilke regler som gjelder for bonus knyttet til motorvognforsikring. Det betyr at kandidaten skal forstå hvordan bonus beregnes, hvilke dekningselementer som påvirkes av bonus og malus, regler for overføring og opparbeidelse av bonus, foreldelse, bonus fra firmabil og flytting av bonus mellom selskapene.

Forståelse

<p>2.10.5. Flåteforsikring/gruppeforsikring</p> <p>Kandidaten skal kjenne innholdet i en flåteforsikring/gruppeforsikring.</p>	<p>Fakta/Forståelse</p>
<p>2.10.6. Forsikringsgaranti</p> <p>Kandidaten skal vite hva en forsikringsgaranti er og kjenne til at kjøretøyet kan være forsikret på bedrift eller person og at garantien inneholder opplysninger om forsikringstaker og eier. Kandidaten skal også kjenne til TFF Auto.</p>	<p>Fakta</p>
<p>2.10.7. Trafikkforsikringsavgift</p> <p>Kandidaten skal kjenne til at trafikkforsikringsavgiften går uavkortet til staten, men at forsikringsselskapene krever den inn sammen med prisen for ansvarsforsikringen på motorkjøretøy. Videre skal kandidaten vite at det bare er registreringspliktige motorkjøretøy som har krav til ansvarsforsikring.</p>	<p>Fakta</p>

Fagemne 2.11. Næringsbåter

Beskrivelse

Kandidaten skal vite at det er båter inntil 15 meter som dekkes av forsikringen, Forsikring av større båter er ikke tema i denne fagplanen. Kandidaten skal også vite hva som kan forsikres og hvilke hendelser produktet er ment å gi erstatning for. Kandidaten skal dessuten ha kunnskap om sentrale begreper.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>2.11.1. Dekningsomfang</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Kasko 2) Kollisjonsansvar 3) Totaltap 4) Ansvar for passasjerer og vrakfjerning 5) Passasjerulykke <p>Kandidaten skal vite hvilket dekningsomfang som tilbys og forstå hvilke hendelser forsikringen er ment å gi erstatning for. Kandidaten skal kjenne sum- og andre begrensninger og være orientert om de vanligste misforståelsene knyttet til produktet.</p>	<p style="text-align: center;">Forståelse</p>
<p>2.11.2. Hva forsikringen normalt gjelder for</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Ulike typer næringsbåter 2) Bruksområde <p>Kandidaten skal kjenne begrensningene som gjelder med tanke på båters størrelse og antall passasjerer. Kandidaten skal vite hva forsikringene normalt dekker og være kjent med hovedforskjellene på forskjellige typer båter. I tillegg skal kandidaten vite hvordan bruksområdet for båten normalt påvirker forsikringen.</p>	<p style="text-align: center;">Fakta</p>
<p>2.11.5. Forsikringssum /prisberegning</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Gjenanskaffelsesverdi/Markedsverdi <p>Kandidaten skal vite hva gjenanskaffelsesverdi betyr og at det normalt er denne som settes som forsikringssum for næringsbåter. Kandidaten skal være kjent med at forsikringstakeren selv er ansvarlig for forsikringssummen. Kandidaten skal også vite hvilke begrensninger som gjelder med tanke på overtakelse og næringsbåters verdi.</p>	<p style="text-align: center;">Fakta</p>

2.11.6. Register

Kandidaten skal kjenne til sentrale registre der næringsbåter kan være oppført.

Fakta

Fagemne 2.12. Reise

Beskrivelse

Kandidaten skal ha god forståelse av hva reiseforsikringer normalt omfatter og hvilke hendelser produktet er ment å gi erstatning for. Kandidaten skal også ha kunnskap om sentrale begreper og om vanlige misforståelser/informasjonsmangler som knytter seg til produktet.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>2.12.1. Dekningsomfang</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Korttidsforsikring 2) Helårsforsikring 3) Avbestillingsforsikring <p>Kandidaten skal vite hvilke dekningsområder som normalt tilbys i markedet og hvilke hendelser de er ment å gi erstatning for. Kandidaten skal videre kjenne til de vanligste forskjellene i dekningene og vite at bedrifter med medarbeidere i utlandet eller utenlandske medarbeidere i Norge (såkalt Expat eller Incoming) kan ha særskilte behov.</p>	Fakta

2.12.2. Hva forsikringen normalt gjelder for

- 1) Tap av reisegods/bagasje
- 2) Forsinkelse av reise/reisegods
- 3) Reisesyke og hjemreise ved sykdom
- 4) Reiseulykke
- 5) Reiseansvar/Erstatningsansvar på reise
- 6) Avbestilling av reise
- 7) Evakuering
- 8) Rettshjelp

Kandidaten skal forstå hva forsikringen normalt omfatter og kjenne til sum- og andre begrensninger (eks. kontanter, kamera, behandlingsutgifter etc.).

Forståelse

EMNEOMRÅDE 3: SIKKERHETSFORSKRIFTER, ANSVARSBEGRENSNINGER OG SKADEFØREBYGGENDE ARBEID

Oversikt og bakgrunn

Sikkerhetsforskrifter

Sikkerhetsforskrifter inngår i forsikringsavtalen og er hjemlet i Forsikringsavtalelovens kapittel 4 om overtredelse av sikkerhetsforskrifter. De skal fremheves i forsikringsbeviset.

Forskriftene bestemmer hvordan sikrede skal opptre i forsikringsforholdet for å forebygge eller begrense skade. Reglene beskriver bestemte sikkerhetstiltak, bestemte kvalifikasjoner eller sertifikater samt krav om at den forsikrede gjenstanden brukes på en bestemt måte.

Det er viktig å be forsikringstakeren om å sette seg inn i sikkerhetsforskriftene som gjelder for avtalen og å informere om hvor forsikringstaker nødvendige opplysninger er å finne. Brudd på sikkerhetsforskriftene kan føre til at erstatningen settes ned eller faller bort, FAL § 4-8.

Det samme gjelder hvis forsømmelsen er forårsaket av personer som utfører arbeid av ledende art eller som har særlig selvstendig stilling innen virksomheten. Arbeidsledere som i arbeidstiden følger dem de er satt til å lede omfattes også.

Ansvarsbegrensninger

Ansvarsbegrensninger er en del av forsikringsavtalen. Også disse er hjemlet i Forsikringsavtalelovens kapittel 4 om alminnelige forutsetninger for selskapets ansvar. Det kan være bestemmelser om sikredes plikt til å informere selskapet om forhold av vesentlig betydning for risikoen eller endringer i risikoen. Selskapet skal også informeres dersom forsikringsgjenstanden blir brukt på annen måte eller annet sted enn avtalt. Sikrede er også pliktig til å opplyse om endringer som ville medført at selskapet ikke ville forsikre objektet. Unnlater sikrede å informere selskapet om disse forholdene, kan erstatningen helt eller delvis falle bort.

Skadeforebyggende arbeid

Som tidligere beskrevet er bruken av sikkerhetsforskrifter i forsikringsavtalen viktig for å forebygge skade og begrense skadeomfanget. Et annet virkemiddel er å belønne tiltak som virker skadeforebyggende. I et konkurransepreget marked med sterkt fokus på pris vil skadeforebyggende innsats være nødvendig for å begrense forsikringsutbetalingene og dermed holde prisnivået nede. Skadeforebygging gir også en samfunnsgevinst.

Det er viktig å kjenne til hvilke skadeforebyggende tiltak som virker risikoreducerende innenfor det enkelte produktområde. Fokus på dette i rådgivningsprosessen vil gi positive utslag både for forsikringstakeren og selskapet i form av rabattert pris og/eller redusert egenandel.

Skadebegrensende arbeid

Skadebegrensende arbeid omfatter både lovpålagte og selskapsspesifikke tiltak. Typisk lovpålagte tiltak er brannvarslingsanlegg, HMS-tiltak og internkontroll. Disse kan gi rabatt.

Sikkerhetsforskrifter, ansvarsbegrensninger og skadeforebyggende arbeid består av tre fagemner:

Fagemne 3.1. Sikkerhetsforskrifter

Fagemne 3.2. Ansvarsbegrensninger

Fagemne 3.3. Unngå/begrense skade

Fagemne 3.1. Sikkerhetsforskrifter

Beskrivelse

Sikkerhetsforskrifter er påbud i forsikringsavtalen som beskriver hvordan sikrede skal opptre i forsikringsforholdet for å forebygge eller begrense skade. Det er krav som stilles til sikrede for at selskapet skal ta på seg risikoen for erstatning fullt ut.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>3.1.1. Krav</p> <p>Kandidaten skal vite at forsikringsavtalen setter krav til forsikringstaker i sikkerhetsforskriftene.</p>	<p>Fakta</p>
<p>3.1.2. Erstatningen kan settes ned eller falle bort (avkortning)</p> <p>Kandidaten skal forstå at brudd på sikkerhetsforskrifter kan føre til at selskapet avslår eller foretar avkortning i erstatningsoppgjøret. Det må være en årsakssammenheng mellom skaden og bruddet på den aktuelle sikkerhetsforskrift. Kandidaten skal videre vite at avkortningen kan variere fra 0 til 100 %.</p>	<p>Forståelse</p>
<p>3.1.3. God informasjon</p> <p>Kandidaten skal vite at god kundeservice innebærer å gi forsikringstakeren informasjon om at avtalen inneholder sikkerhetsforskrifter knyttet til produktene.</p> <p>Kandidaten skal vite at god kundeservice innebærer å opplyse forsikringstaker om at forsikringstakeren kan risikere å få redusert erstatning dersom sikkerhetsforskriftene ikke følges. I verste fall kan erstatningen falle helt bort.</p>	<p>Fakta</p>

Fagemne 3.2. Ansvarsbegrensninger

Beskrivelse

Begrunnelsen for ansvarsbegrensningene er selskapets legitime krav om kunne reservere seg mot vesentlige endringer i det avtalte eller forutsatte risikobildet. Forsikringstakeren pålegges derfor å informere selskapet om slike endringer. Hvis slik informasjon ikke er gitt, er det ikke mulig for selskapet å justere prisingen av risikoen, og forsikringstakeren risikerer forsikringstaker avkortning i erstatning etter skade som skyldes endringene. Eksempel på slike endringer kan være tilbygg, endret omsetning, endring i antall ansatte.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>3.2.1. Påbud</p> <p>Kandidaten skal vite at forsikringsavtalen setter krav til forsikringstaker i ansvarsbegrensningene.</p>	<p>Fakta</p>
<p>3.2.2. Krav til informasjon</p> <p>Kandidaten skal forstå at forsikringstakeren skal ha informasjon om relevante ansvarsbegrensninger knyttet til produktene.</p>	<p>Forståelse</p>
<p>3.2.3. Erstatningen kan settes ned eller falle bort (avkortning)</p> <p>Kandidaten skal forstå at brudd på ansvarsbegrensningene kan føre til at selskapet avslår eller foretar avkortning i erstatningsoppgjøret. Det må være en årsakssammenheng mellom skaden og bruddet på den enkelte ansvarsbegrensning. Kandidaten skal videre vite at avkortningen kan variere fra 0 – 100 %.</p>	<p>Forståelse</p>

Fagemne 3.3. Unngå/begrense skade

Beskrivelse

Kandidaten skal kjenne til hvilke skadeforebyggende tiltak som virker risikoreduerende innenfor det enkelte produktområde. Kandidaten skal også forstå at slike tiltak reduserer konsekvensene av en uønsket hendelse. Fokus på dette i rådgivningsprosessen vil gi positive utslag både for forsikringstaker og selskap i form av rabatterte priser og redusert skaderisiko for selskapet.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>3.3.1. Skadeforebyggende og skadereduserende tiltak</p> <p>Kandidaten skal forstå betydningen av skadeforebyggende og skadereduserende tiltak for forsikringstakeren og selskapet. Kandidaten skal kunne gjøre rede for skadeforebyggende og skadereduserende tiltak.</p>	<p>Forståelse</p>
<p>3.3.2. Avertere eller begrense skadeomfang</p> <p>Kandidaten skal forstå at loverket pålegger sikrede å avertere eller begrense skadeomfang (FAL § 4-10)</p>	<p>Forståelse</p>

EMNEOMRÅDE 4: SKADEÅRSAKER OG SKADEOPPGJØR

Oversikt og bakgrunn

Kandidaten skal ha overordnet forståelse av skadeårsaker innenfor produktområdene som er beskrevet i emneområde 2, samt regler for skadeoppgjør. Kandidaten skal kunne formidle til forsikringstakerne hva som venter dem ved et skadeoppgjør. Kandidaten skal også kunne fastsette forsikringsobjektets verdi og forstå hva det innebærer at forsikringssummen avviker fra forsikringsobjektets reelle verdi.

Skadeårsaker og skadeoppgjør består av to fagemner:

4.1. Skadeårsaker

4.2. Skadeoppgjør basert på verdifastsettelse

Fagemne 4.1. Skadeårsaker

Beskrivelse

Dette fagemnet omhandler de vanligste skadeårsakene innenfor produktområdene emne 2.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
4.1.1. Tingskader Kandidaten skal kunne definere følgende begreper: påregnelig årsakssammenheng, økonomisk tap, ansvarsgrunnlag.	Fakta
4.1.2. Ansvarsskader Kandidaten skal forstå at betingelsene ansvarsgrunnlag, økonomisk tap og påregnelig årsakssammenheng må være til stede for å komme i ansvar.	Forståelse
4.1.3 Avbrudd Kandidaten skal forstå at avbruddsforsikring omfatter avbruddstap som følge av en erstatningsmessig skade	Fakta
4.1.4 Yrkesskade Kandidaten skal forstå betingelsene for yrkesskedeforsikring jft Lov om Yrkesskedeforsikring av 16. juni 1989, med forskrifter. I tillegg må kandidaten kjenne til ytelser ved yrkesskade/yrkessykdom, utvidelser og folketrygdens grunnbeløp (G).	Forståelse

Fagemne 4.2. Skadeoppgjør

Beskrivelse

Fagemnet beskriver hvordan man verdifastsetter forsikringsobjektet mht. risiko og konsekvenser ved skade. (Fagemnet omhandler ikke utmåling av erstatning.)

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>4.2.1. Begrepsdefinisjon</p> <p>Kandidaten skal kjenne til følgende begreper: markedsverdi - fullverdi - førsterisiko - salgs-/markedsverdi bygg og markedsverdi ting.</p>	Fakta
<p>4.2.2. Verdifastsettelse og forsikringssum</p> <p><i>Bygg</i></p> <p>Kandidaten skal forstå forskjellen på fullverdisum og salgs-/markedsverdi og hvorfor det kan være avvik mellom disse. Kandidaten skal vite at de pristabeller som brukes til å beregne fullverdi er felles for alle selskaper tilknyttet Finans Norge. For bygg som ikke skal gjenoppbygges etter totalskade eller der arealet skal reduseres ved gjenoppbygging, skal kandidaten vite at førsterisiko er et alternativ å tilby forsikringstakeren. Det gjelder også der teknisk stand ikke er slik at selskapet er villig til å tilby fullverdi.</p> <p><i>Eiendeler</i></p> <p>Kandidaten skal vite at når førsterisiko tilbys i forbindelse med eiendeler, er det forsikringstakeren selv som setter forsikringssummen.</p>	Anvendelse
<p>4.2.3. Taksering og konsekvenser</p> <p>Kandidaten skal kjenne til hvordan en bolig skal takseres (bedre/høy/lav standard og indeksregulering) og mulige konsekvenser om forsikringssummen er feil.</p>	Fakta

4.2.4 Yrkesskade/yrkessykdom

Kandidaten skal forstå ytelser ved yrkesskade/yrkessykdom.

Forståelse

EMNEOMRÅDE 5: REGELVERK OG BRANSJEAVTALER

Oversikt og bakgrunn

Emneområdet omhandler regelverk og avtaler som kandidaten må kjenne til og ha kunnskap om i sin kontakt med forsikringstakeren. Sentralt står lov om forsikringsavtaler (FAL) som styrker forsikringstakernes rettigheter. FAL A om skadeforsikring gjelder i denne fagplanen. FAL B gjelder i fagplanen for personforsikring.

Loven inneholder spesielle regler for avtaler på forsikringsrettens område. Generelle avtalerettslige vil også ha betydning for forsikringsavtaler. Det er viktig at kandidaten har god innsikt i FAL for å kunne oppfylle lovgivers krav og for å unngå at en selv eller andre pådrar seg erstatningsansvar/straffansvar. Lov om forsikringsformidling gjelder både for skadeforsikring og personforsikring. Kandidater med autorisasjon i Personforsikring får dermed fritak for fagemne 5.2 (Se nedenfor). Lov om forsikringsformidling omfatter forsikringsagenter, forsikringsrådgivere og gjenforsikringsmeglere i tillegg til forsikringsmeglere. Loven bruker begrepet forsikringsformidler som en samlebetegnelse på virksomhetene disse driver.

Loven stiller krav om og vilkår for registrering av forsikringsformidlingsforetak, samt krav om kunnskap og egnethet for ledelse og ansatte. Det er videre krav om at foretaket skal være forsikret mot erstatningsansvar for uaktsomme handlinger og mot underslag av klientmidler.

Bransjeavtaler er avtaler inngått mellom selskapene for å sikre effektiv og forsikringstakervennlig behandling, innenfor lovens krav.

Regelverk og bransjeavtaler består av tre fagemner:

- 5.1. Forsikringsavtaleloven for skadeforsikring
- 5.2. Lov om forsikringsformidling (felles fagemne med personforsikring)
- 5.3. Bransjenormer og bransjeavtaler

Fagemne 5.1. Forsikringsavtaleloven

Beskrivelse

Forsikringsavtaleloven er en spesiallov på avtalerettens område. Alminnelige avtalerettslige regler utfyller loven. Loven består av del A: skadeforsikring og del B: personforsikring. Loven er som en hovedregel ufravikelig.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>5.1.1. Sondringen mellom skadeforsikring og personforsikring</p> <p>Kandidaten skal vite at forsikringsavtaleloven skiller mellom skadeforsikring og personforsikring. Skadeforsikring er regulert i FAL del A, se definisjon i § 1-1.</p>	Fakta
<p>5.1.2. Store næringsvirksomheter</p> <p>Kandidaten skal vite at større næringsvirksomheter kan inngå avtaler som fraviker FAL del A, med unntak av § 7-8.</p> <p>Se definisjon FAL del A § 1-3</p>	Fakta
<p>5.1.3. Kollektive forsikringer</p> <p>Kandidaten skal vite at en forsikring tegnet av en forsikringstaker (arbeidsgiver, forening etc.) til fordel for en nærmere angitt gruppe personer er en kollektiv forsikring. Særregler for slike forsikringer finnes i FAL kap. 9.</p>	Fakta
<p>5.1.4. Innledende bestemmelser</p> <p>Kandidaten skal ha oversikt over forskjellen på sikret, forsikringstaker og selskap. Kandidaten skal forstå hvilke roller hver enkelt har (FAL § 1-2) og hvem som har rett til å styre over forsikringen.</p>	Fakta

<p>5.1.5. Avtaleinngåelse – spesielt om selskapets informasjonsplikt ved tegning</p> <p>Selve avtalemekanismen, dvs.om avtale er inngått, hva man har avtalt etc., behandles i alminnelig avtalerett.</p> <p>Kandidaten skal, i forbindelse med avtaleinngåelse/tegnning av forsikring, kunne anvende FAL § 2-1. Lovbestemmelsen pålegger selskapet å gi bestemt informasjon til forsikringstakeren. Kandidaten skal videre forstå rådgivningsansvaret som gjelder ved bl.a. lovpålagte forsikringsordninger. Kandidaten skal dessuten kjenne til hvilken informasjon som skal fremgå av forsikringsbeviset (FAL § 2-2) og at sikkerhetsforskrifter (FAL § 1-2 (e)) må inntas her.</p>	<p>Anvendelse</p>
<p>5.1.6. Forsikringsavtalens liv – informasjonsansvaret i forsikringstiden – avslutning av avtale</p> <p>Kandidaten skal kjenne reglene om automatisk fornyelse av forsikringsavtaler (FAL § 3-2). Kandidaten skal også kjenne til hvilken informasjon som skal gis i forsikringstiden og ved fornyelse av forsikringsavtalen (FAL § 3-3). Kandidaten skal videre kjenne til reglene for endring av forutsetninger (pris/vilkår) (FAL § 3-3, 2. ledd).</p> <p>Kandidaten skal kjenne til bestemmelsene som gjelder når fornyelse ikke skal finne sted/ved oppsigelse av forsikring og vite at denne situasjonen kan være utløst både av forsikringstaker og selskapet (FAL §§ 3-4 til 3-7). Kandidaten skal videre kjenne til bestemmelsen om flytting av forsikringer (FAL§ 3-6).</p>	<p>Fakta</p>
<p>5.1.7. Forutsetninger for selskapets ansvar</p> <p>Kandidaten skal kjenne til forsikringstakers informasjonsplikt, forsømt informasjon og konsekvensene av dette (FAL §§4-1 til 4-3). Kandidaten skal vite at selskapet har anledning til å ta forbehold ved avtaleinngåelse (FAL §§4-5 til 4-7) og fastsette sikkerhetsforskrifter (§4-8). Kandidaten skal kjenne til reglene knyttet til sikredes fremkallelse av forsikringstilfellet og svik (FAL § 4-9 og § 8-1).</p>	<p>Fakta</p>
<p>5.1.8. Betaling av forsikringen</p> <p>Kandidaten skal forstå lovens regler om betaling og mislighold , samt virkningene av ulike avtalemekanismer (FAL kap 5).</p>	<p>Forståelse</p>

<p>5.1.9. Tredjepersoners rett etter forsikringsavtalen</p> <p>Kandidaten skal vite at andre kan ha rettigheter under forsikringsavtalen (FAL kap 7)</p>	Fakta
<p>5.1.10. Erstatningsoppgjør, foreldelse m.v.</p> <p>Kandidaten skal ha kjennskap til at FAL kap 8 bl.a. gir regler om sikredes opplysningsplikt ved skade, samt regler for frist til å gi melding om forsikringstilfellet/rettslige skritt.</p>	Fakta
<p>5.1.11 Melde skade og foreldelse</p> <p>Kandidaten skal vite når en skade må meldes og når et krav foreldes.</p> <p>Videre skal kandidaten vite hvem som skal ha varsel om ulike typer skade.</p>	Fakta

Fagemne 5.2. Lov om forsikringsformidling

Beskrivelse

Lov om forsikringsformidling omfatter forsikringsrådgivere (ikke interne rådgivere), forsikringsagenter og gjenforsikringsmeglere i tillegg til forsikringsmeglere. Forsikringsformidling er betegnelsen på den virksomhet disse gruppene utøver.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>5.2.1. Lov og forskrift</p> <p>Kandidaten skal vite at forsikringsformidling er regulert i lov om forsikringsformidling og forskrift (9. desember 2005 nr. 1421).</p>	Fakta

<p>5.2.2. Lovens formål</p> <p>Kandidatene skal vite at formålet med loven er å bidra til likebehandling av ulike aktører innen forsikringsformidling og ivareta interessene til brukerne av disse tjenestene.</p> <p>Kandidatene skal vite at loven sikrer aktørene tilgang til det indre marked gjennom rett til grenseoverskridende virksomhet og etableringsrett.</p>	<p>Fakta</p>
<p>5.2.3. Lovens anvendelsesområde og definisjoner</p> <p>Kandidaten skal kjenne til hvilke aktører/virksomheter som omfattes av loven (§§ 1-1 og 1-2). Kandidaten skal videre kjenne til hvilken rolle de har og hva de ulike aktørene betyr for forsikringstakerne.</p>	<p>Forståelse</p>
<p>5.2.4. Tillatelse og kvalifikasjonskrav til å drive virksomhet</p> <p>Kandidaten skal kjenne til de vilkår som må være oppfylt for å drive virksomhet (kap 2), hvilke krav som stilles til den enkelte utøver (kap 3), samt plikten til å tegne forsikring (kap 4).</p>	<p>Fakta</p>
<p>5.2.5. Krav til forsikringsagenter og forsikringsmeglere</p> <p>Kandidatene skal kjenne til de krav kap 5 stiller til forsikringsagenter og forsikringsmeglere.</p> <p>Kandidaten skal videre kjenne til at loven (kap 6) også regulerer gjenforsikringsmegling (reassuranse).</p> <p>Kandidaten skal også kjenne til sentrale regler for forsikringsagentvirksomhet i kap 7.</p>	<p>Fakta</p>
<p>5.2.6. Klage, tilsyn, tilbakekall av tillatelse, sanksjoner mv</p> <p>Kandidaten skal vite at der det foreligger tvist mellom oppdragsgiver og forsikringsformidler, kan hver av partene kreve å få tvisten behandlet av kompetent organ som fastsatt i forskrift.</p> <p>Kandidaten skal vite at Finanstilsynet fører tilsyn med foretak og kan tilbakekalle tillatelser.</p>	<p>Fakta</p>

Kandidaten skal kjenne til at overtredelse av loven kan medføre straffansvar (kap 9).

Fagemne 5.3. Bransjenormer og bransjeavtaler

Beskrivelse

Selskapene kan seg imellom ha inngått avtaler om hvordan det forsikringsrettslige regelverket kan gjennomføres på en effektiv og forsikringstakervennlig måte. Avtalene er ikke bindende for forsikringstakerne.

Delemner og kunnskapskrav	Kunnskapsnivå
<p>5.3.1. Fullmaktsavtalen og retningslinjer ved fornyelse og oppsigelse av forsikring</p> <p>Kandidaten skal kjenne til fullmaktsavtalen og forstå retningslinjene ved flytting av forsikring. Kandidaten skal kjenne til forbrukerforsikringstakerens angrerett og at bruken av denne kan medføre at forsikringstakeren blir stående uforsikret.</p>	Forståelse
<p>5.3.2. Felleserklæringen om forsikring av panthaverinteresse</p> <p>Kandidaten skal kjenne til felleserklæringen og forstå hva denne innebærer ved pant i eiendom.</p>	Forståelse

Finansnæringens Autorisasjonsordninger

Post PB 2572 Solli, 0202 Oslo **Besøk** Hansteens gt. 2, Oslo
Telefon +47 23 28 42 00 **Web** www.finaut.no **E-post** post@finaut.no